

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Petrus slaapt

Toen hem nu Herodes zou voorbrengen sliep Petrus die nacht tussen twee krijgsknechten (Hand. 12:6)

Slaapproblemen? Wat zijn er veel mensen, die er last van hebben. Slaappillen brengen soms uitkomst, maar toch ook weer niet altijd. Het maalt maar door in het hoofd en in plaats van uit te rusten, raken we nog meer vermoeid.

Petrus heeft er geen last van. Hij slaapt, zelfs in de gevangenis, waar constant twee soldaten hem bewaken. Hij is zelfs door middel van ketenen aan die soldaten vastgemaakt. Kan hij zo wel de goede slaaphouding vinden? Zelfs bij de minste beweging gaan die ketenen rinkelen en wordt de slaap onderbroken.

Bovendien is het de laatste nacht van zijn leven. Koning Herodes heeft ontdekt, dat de Joodse leiders een gruwelijke hekel hebben aan de apostelen, die niet ophouden de Naam van Jezus Christus te verkondigen met als gevolg, dat steeds meer mensen in Hem gaan geloven.

Herodes zal de Joden helpen. Hij zoekt hun gunst en die denkt hij te verkrijgen door de apostelen te vervolgen. Een van hen heeft hij al ter dood laten brengen: Jacobus. Hij krijgt bijval en dat stimuleert hem om op die weg verder te gaan. Hij arresteert ook Petrus. Met diens executie moet hij nog even wachten, want het is intussen Pascha geworden en tijdens dat feest moest er geen bloed vergoten worden. Daarom krijgt Petrus een paar dagen uitstel.

Het Paasfeest is nu echter bijna voorbij. Nog één nacht en dan zal Herodes deze apostel in het openbaar laten terechtstellen. Nog slechts één nacht en dan moet Petrus sterven. Dan wordt zijn werk afgebroken en komt er weer een vacature in de gemeente van Jeruzalem. Hoe moet dat verder? Zorgt de Heere niet meer voor Zijn Kerk? Zijn de beloften, die Hij ten aanzien van het werk van Zijn apostelen gaf, niet meer betrouwbaar? Geen wonder, dat er grote onrust is ontstaan in de gemeente.

Petrus is ongetwijfeld ook zeer verontrust door bange vragen. En als de laatste nacht van zijn leven is aangebroken, komt er van slapen natuurlijk niets. Morgen zal hij God ontmoeten! Kan hij dat? Kan hij voor God bestaan? Is hij met Hem verzoend en heeft de Zaligmaker zijn zonden voor hem gedragen en weggenomen?

En de gemeente? Ongetwijfeld houdt hem het lot van de gemeente ook bezig. Gaat Satan Gods werk afbreken en laat de Heere dat gebeuren? Wie van de

apostelen zullen er nog meer sterven? Er is veel dat de slaap onmogelijk maakt.

Probeert u zich eens in te denken dat die laatste nacht voor u aanbreekt. Morgen gaat u sterven. Van alles afscheid nemen. Kunt u dat? Voor God verschijnen. Kunt u dat? Nee, we schuiven die gedachten liever ver weg. Niet aan denken... Ja, maar toch zal het een keer zover zijn. Daarom moeten we ons er wel op voorbereiden.

Lees de tekst nu nog eens. Petrus slaapt die nacht. Tussen twee soldaten. Ja, hij slaapt. Dringt het niet tot hem door? Denkt hij misschien dat er wel weer een engel zal komen om hem op tijd te bevrijden? Ach, Petrus heeft geleerd, dat de Heere zijn weg bestuurt. Voor God verschijnen? Ja, dat kan hij. Zijn Heiland – ja Hem had hij verloochend, drie maal zelfs! – was vol barmhartigheid. Petrus was in Zijn gunst hersteld. Nee, niet door iets wat Petrus deed. Uit louter genade. Door het dierbaar bloed van het Lam.

Petrus weet, dat deze Heiland alles in handen heeft. Hij bepaalt ook wanneer en hoe Petrus zal sterven. Hij weet zelfs dat hij stervende God zal verheerlijken. Dat was hem immers ook beloofd (Joh. 21:19). Zal het morgen zijn? Dat zou kunnen. En de gemeente dan? Licht ook veilig in de doorboorde middelaarshanden. Er is geen enkele reden tot zorg. Petrus kan slapen. Nu mag het ook.

Er was eens een nacht toen het niet mocht. Toen had Zijn lijdende Meester gezegd dat hij wakker moest blijven. Maar dat kon Petrus toen niet. Hij was slapende van droefheid. Kan dat? Ja, dat kan. Maar toen was zijn slapen zonde. Kunt gij dan niet één uur met Mij waken? hoorde hij de Heere vragen. Maar net zoals het ging met al zijn zonden was ook dat kwaad weggenomen en zijn Heiland geeft hem nu de door Hem verdiende slaap ook al is het in de laatste nacht van zijn leven.

Kunt u zo de laatste dag en nacht van uw leven tegemoet gaan?

ds. P. den Butter

Integratie mislukt

De integratie van migranten is mislukt. Natuurlijk wisten we dat al. De multiculturele samenleving is een utopie. Verschillende onderzoeken hebben dat nu ook aangetoond. Velen willen zich niet aanpassen aan Nederland. Niet alleen oudere Marokkanen zoeken hun eigen volksgenoten op, ook veel jongere Marokkanen praten nooit met Nederlanders. Ze zijn ook nooit echt Nederlands geworden. Een overduidelijk bewijs daarvan is dat maar een zeer laag percentage van migranten zich in Nederland laat begraven. Veruit de meesten willen zich in Marokko of in Polen of waar ze dan ook vandaan komen, laten begraven. Dat laat zien waar hun echte vaderland was. Bij Jozef zien we dat ook. Al was daar wel meer aan de hand.

Jozef laat zijn familie beloven dat ze zijn beenderen mee moeten nemen als ze straks Egypte verlaten en terugkeren naar het beloofde land. Daar moet je even over nadenken. Want dat is wel wat geweest, jonge mensen. Jozef was immers de Zafnath-Paäneah. De behouder van het Egyptische volk. De onderkoning van Egypte. En voor zulke hoogwaardigheidsbekleders werden in die tijd grote piramiden gebouwd, tijdens hun leven al. Maar Jozef wilde dat dus niet. Hij wilde niet zo'n begrafenis en wilde niet zo'n graf, hij wilde zelfs helemaal niet in Egypte begraven worden.

Dat is toch wel heel bijzonder. Ontroerend ook. Dat deze man -die in Egypte tot het één na hoogste ambt is opgeklommen en dat ruim tachtig jaar heeft bekleed- zich daar nooit thuis heeft gevoeld. Temidden van alle macht, eer en rijkdom is Jozef altijd blijven belijden: 'Ik ben een vreemdeling in een vreemd land'. Het hart van Jozef is nooit Egyptisch geworden. Hij is met ziel en lichaam het eigendom van Israëls God. En daarom moet zijn lichaam in het land begraven worden dat de Heere aan Israël beloofd heeft.

En hij mag op zijn sterfbed getuigen van de belofte van God, dat het volk niet in Egypte zal blijven, maar dat het naar het beloofde land zal gaan. Juist nu hij wegvalt, mag hij op God wijzen. God zal u gewisselijk

bezoeken. In die geloofszekerheid mag hij op zijn sterfbed spreken.

En toen hij stief, hebben ze Jozefs lichaam gebalsemd en in een kist gelegd. En zijn lichaam werd ergens neergezet, waarschijnlijk in een mastaba, een graf voor rijke mensen. En daar stond het te wachten, al die honderden jaren dat het nog zou duren voordat de uittocht zou plaatsvinden. Ook die jaren van de verschrikking, toen het zo zwaar werd voor het volk. Toen de zweep knalden en de kinderen in de Nijl werden geworpen. Toen stond die kist daar, als een belofte, als een sacrament bijna, wijzend op de belofte: God zal u gewisselijk bezoeken! En de gelovige Israëliet heeft gedacht: zo werkelijk als we Jozefs beenderen onder ons hebben, zo werkelijk zullen wij hieruit bevrijd worden en naar huis gaan.

Jozefs doods-kist werd een preekstoel. Al leek het erop dat Israël ten dode opgeschreven was. Maar Jozefs beenderen preekten: 'God zal u doen optrekken uit dit land in het land hetwelk Hij Abraham, Izak en Jakob gezworen heeft'.

En in die laatste nacht vol dood en verderf, zo lezen we in Exodus 13, toen de verderfengel rondging, toen heeft Mozes bevel gegeven om de kist met de beenderen van Jozef op te halen. Die werden niet vergeten, want de Heere was ze niet vergeten. Want, jonge mensen, de Heere vergeet niet één van Zijn woorden. Hij zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken.

En als ik Exodus 13 goed begrijp, dan staat daar dat de kist met Jozefs beenderen bij de exodus vooropging. De mensen liepen achter die kist aan. Maar het was geen begrafenisstoot, o nee, het was een levensstoot! Ze liepen achter de belofte van God aan.

En als er nu al zoveel kracht ligt in een dode Jozef, hoeveel kracht ligt er dan in een levende Jezus! En van die levende Jezus en van Zijn beloften dragen jullie het teken aan je voorhoofd. De beenderen van Jozef waren een teken bij de belofte dat God hen zou bezoeken. Het teken van de Heilige Doop is een teken van diezelfde belofte. En zo'n belofte heeft waarde voor mensen die beseffen middenin de dood te liggen. Die verlangen om verlost te worden uit de macht van de boze en de zonde. Mensen die er naar uitzien om de Heere in het beloofde Land eeuwig te mogen dienen. Heb je zo al eens naar je voorhoofd gekeken? Daar staat dat teken op geschreven!

ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Genesis 50:25

En Jozef deed de zonen van Israël zweren, zeggende: God zal u gewisselijk bezoeken; zo zult gij mijn beenderen van hier opvoeren.

Rome was ook in de dagen van Paulus een wereldstad. De regeringszetel van diverse keizers. De keizer was van betekenis. Goedaardig, en herder van het volk. Of wreedaardig, zelfzuchtig, bloeddorstig. Hoe hebben de christene niet geleden onder Nero. Zijn ogen schitterden toen christenen vastgebonden aan de bomen in de laan brandende stierven. In de wereldstad was een gemeente van Christus. Het ontstaan van de gemeente is onbekend. Waarschijnlijk is die gemeente in Rome gekomen door vestiging van christenen. Paulus kwam er achter dat Christus te Rome een gemeente had gesticht. Waarschijnlijk door nieuws van handelsreizigers. Die waren in die tijd de nieuwsboden. Nu lezen we in het Woord twee zaken. In Handelingen 19:21 geeft Paulus zijn reisplan door. Het werk van Paulus te Efeze werd door God rijk gezegend. Het Woord des Heeren wies met macht en nam de overhand. Hand. 19:20. Na het volbrachte werk te Efeze, wat veel van Paulus eiste, ging hij niet met vakantie. Hij gaf zijn reisprogramma door. Hij wilde opnieuw de gemeenten van Macedonië en Achaje bezoeken. Daarna wilde hij naar de moedergemeente Jeruzalem. En dan zegt Paulus: nadat ik daar zal geweest zijn, moet ik Rome zien. Zijn moeten heeft niets te maken met Paulus' wil of berekening. De Heilige Geest gaf hem: dit is de weg. Het moeten van de Heilige Geest spreekt ook van Paulus' willen. Paulus heeft veel gehoord van de christenen te Rome. Geestelijk leven trekt. Het wordt gezocht, ook nu.

Paulus en de Romeinen

Tenminste als het functioneert zoals bij Paulus. Wat Paulus nu hoorde van de christenen te Rome, versterkt zijn verlangen om met de Romeinse christenen samen te zijn. Een brief aan de Romeinen heeft Paulus verzonden op zijn derde zendingsreis. Paulus heeft de brief gedictieerd. In Rom. 16:22 staat dat Tertius de brief geschreven heeft. Men neemt aan dat Febe de brief naar Rome heeft gebracht. Rom. 16:1. En ik Paulus beveel u Febe onze zuster die een dienaar is van de gemeente die te Kenchreeën is. Vlak bij Korinthe. De tijd van de verzending moet in het jaar 56 of 57 na Christus geweest zijn. In het eerste hoofdstuk staan ontboezemingen. Gedankt zij mijn God door Jezus Christus dat uw geloof verkondigd wordt in de gehele wereld. Die tijdelijk in Rome waren hebben na terugkeer doorgegeven wat zij gehoord of gezien hebben. Rom. 1:8. Zeer sterk is Paulus' verlangen om tot de gemeente te komen. Steeds maakt hij zijn begeerte aan God kenbaar met de bede 'Uw wil geschiede.' Paulus wenst de gemeente te dienen met de geestelijke gaven die hij ontvangen heeft. Dit naar het woord: Dient elkander door de liefde. Die werkelijkheid dringt ook tot het wederzijds dienen. Wat Paulus geschreven heeft, heeft ook betekenis voor ons. Wie zich één weet met Paulus kent ook zijn willen. Het werken in en voor de gemeente. Het herderlijk contact met de gemeente. Het zoeken van het tijdelijk en geestelijk welzijn. Geestelijk onderwijs geven en zo meelevendheid, zijn nodig. Nuttig. Heilzaam. Het luisteren van een dienaar staat daar niet buiten. Ook de dienaar moet leren. Het opwassen in de genade en kennis van de Heere Jezus Christus mag hem niet vreemd zijn. En dat staat niet los van de kennis van God de Vader en de Heilige Geest. Het is een zegen van de Heere wanneer er in de gemeente Godvrezenden zijn. Prof. Van der Meiden zag ze als kleine theologen. Leerzaam

en van betekenis. Het inzicht in het Woord en de persoonlijke kennis van het Woord mag tot zegen zijn voor het persoonlijk en ambtelijk leven van een dienaar. We kunnen het ook lezen in de pastorale brieven. Maar bovenaan blijft staan de opdracht: Predik het Woord. Houd aan tijdelijk en ontijdelijk, wederleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en leer. 2 Tim. 4:2. Leer wijst op het onderwijs dat Gods Woord ons geeft. Het onderwijs in de Romeinenbrief bevat veel lessen. Het goed lezen van de brief en zo het schrijven van Paulus, is geboden. De weg van de werken van de wet op zich als heilsweg, was voor Paulus een doodlopende weg. Maar in geen enkel opzicht werd door Paulus het functioneren van de wet afgeschreven. Bij de rechtvaardiging voor God door het geloof in Christus Jezus, staat de wet niet buiten. Vanzelf ook niet in de wedergeboorte en de bekering. De wet en zo het leven naar de wet is blijvend betrokken in het geestelijk leven. Gelijk ook de zelfkennis niet afneemt, maar zelfs toeneemt. Daar dient tegenover gesteld te worden dat de Romeinenbrief naast lering ook troost bevat en zo troost geeft. Bevrijdend en verblijdend. De inhoud van de brief heeft ook voor Paulus zegenrijk gewerkt. Een kracht van God tot zaligheid. Wat Paulus in Romeinen 8 moest vastleggen kon en mocht hij ook betrekken op zijn eigen leven. De belijdenissen die we lezen in hoofdstuk 7 staan daar niet buiten. In welk een paradijs kwam Luther na het verstaan van Romeinen 1:17. Laten we letten op wat Paulus verder schrijft. Geen verdoemen in Christus Jezus. Wandelen naar de Geest. Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des dood. Rom. 8:1 en 2. Zijn wij ook op de leerschool van de Heilige Geest?

Ds. M.C. Tanis

Maar die de HEERE verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden, zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden. Jesaja 40:31

Het gaat over mensen die de HEERE verwachten. De komst van de Heere Jezus was beloofd in het paradijs na de zondeval. De tweede komst is het komen in de ziel. De derde komst is de wederkomst. 'Verwachten' betekent dat je werkzaam bent met de beloften. De eerste komst is de geboorte van de Zaligmaker. Om de tweede komst, de komst in ziel, wordt gebeden: Voer mij uit mijn noden, Psalm 25:17. Gods Kerk verwacht de wederkomst. De wederkomst betekent de volkomen verlossing voor Gods kinderen. Gods kinderen worden moe en mat wanneer de Heere Zijn komst uitstelt. Dit klinkt door in deze woorden: 'Mijn ogen zijn bezweken van verlangen naar Uw heil.' Psalm 119:23. Soms keert de Heere Zich tegen Zijn kinderen. Gods kinderen zien de voorspoed van de goddelozen. De duivel probeert hun geloof uit te blussen. Zij worden moe en mat als de Heere de zonden voor ogen stelt en als de Heere Zijn aangezicht verbergt. Maar Gods kinderen blijven niet moe en mat. Zij zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden. Wanneer vernieuwen Gods kinderen hun krachten? Als ze beginnen om alle angsten en vrees uit hun hart weg te drijven. Ook als de ziel begint geen gehoor meer te geven aan de vijanden. Dit gebeurt ook wanneer de ziel weerstand biedt tegen de tegensprekers zoals Job dat tegen zijn vrouw deed. Ook begint de ziel zichzelf op te beuren en aan te moedigen. Zij zegt: 'Hoop op God, want ik zal Hem nog loven. Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God.' Psalm 42:12. De ziel vernieuwt de krachten als zij met nieuwe moed haar plichten doet. Zij wil weer bidden, horen en lezen. De ziel vernieuwt de krachten als zij zo alles te boven komt. Dat alles is de krachten vernieuwen als van een arend. Gods kinderen zullen opvliegen als met arendsvleugelen. "Wat zijn hun vleugels? Hun overdenkingen, meditaties, zuchten, smekingen, begeerten, verlangens en pogingen." De ziel overdenkt dat zij met een onveranderlijk God heeft te doen. Niemand kan Gods eeuwige raad of verkiezing te niet maken of veranderen. De beloften van God zijn onveranderlijk. De ziel overdenkt dat er nu zielen voor Gods troon zijn die ook moedeloos zijn geweest in het aardse leven. Denk bijvoorbeeld aan Elia. Elia wenste dat de Heere hem zou wegnemen. Hij dacht dat hij maar alleen was overgebleven. Maar allen die soms moedeloos waren zijn in het geloof gestorven. De ziel vliegt naar boven als zij denkt aan de hemel waar geen wolken, duisternis en zonden meer zijn. Gods kinderen verlangen naar die plaats welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Het vernieuwen van de krachten betekent ook dat Gods kinderen hun levenspad zullen lopen met blijdschap. Jakob mocht het op zijn sterfbed zeggen: 'Op Uw zaligheid wacht ik, Heere.' De ziel wil lopen op het pad van Gods voorzienigheid in overgave aan de

Heere. De ziel wil in Gods wegen blijven. Daar wil zij op lopen. Die paden wil zij niet verlaten. David zegt: 'Ik zal de weg Uwer geboden lopen', Psalm 119:32. Het lopen is een bewijs van het vernieuwen van de krachten. De ziel loopt graag op Gods wegen, zoals een wandelaar graag wandelt. Gods kinderen verwachten de komst van Christus. "Zo wacht een verlaten ziel op de komst van de Heere. Zo wachten wij nog op het oordeel."

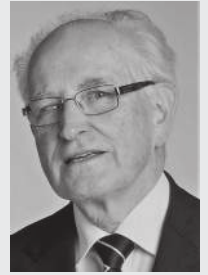
Toepassing. De volgende vraag wordt gesteld: "Verwachten wij ook de Heere, toehoorders? Hoeveel zijn er onder ons die Hem liever zouden bespotten in plaats van Hem te verwachten?" Zouden er in de stad niet zijn die spotten met de dag van de wederkomst? Zouden ze er ook in de gemeente niet zijn? Spot toch niet met Gods kinderen en met het Woord van God, want de Heere zal zeker komen. Hij zal komen op de door God gezette tijd. Wie blijft zondigen zal eeuwig smart moeten lijden. Bedenk toch wat het is eeuwig onder de toorn van God te liggen. "Ach zondaar, mocht dit woord u beroeren. Dat wensen wij. Bedenk eens, is het wel redelijk dat u Zijn lankmoedigheid verwacht? Ga liever in het eenzame en zeg liever: Mijn Rechter zal ik om genade bidden. En ga niet in het gericht met Uw knecht, Psalm 143:2. Sla die weg in." Gods kinderen worden opgewekt hun krachten te vernieuwen. "Kom, vernieuw uw krachten weer. Uw handen hangen zo slap. U bidt zo eens terloops. Ja, vaak met verstrooide gedachten. Kom, zie eens van het begin van uw werk af. Zal de zonde, de verberging, de donkerheid, de strijd, zal dat Gods raad tenietdoen of veranderen? Kom, vlieg naar boven. Zie Gods verbond. Hij toornst maar een klein beetje, maar Zijn goedertierenheden zijn eeuwig. Loop de tijd van uw leven ten einde toe. Loop het pad van Gods voorzienigheid. Wandel in de wegen des Heeren. Laat dat uw blijdschap zijn. U hebt misschien al genoeg ondervonden, al genoeg gezien. Haast is wellicht de tijd ten einde dat u uit uw moedeloosheid verlost zult worden en de Heere zult aanschouwen in Zijn genade en volheid, Hem dankende voor al de wegen die Hij met u gehouden heeft. Dan zult u eens recht opvliegen met die arendsvleugels. Dan zult u niet meer moe of mat worden; niet meer zuchten en huilen over de verbergingen en verlatingen van de Heere vanwege de zonde....Is het niet in uw levenstijd, laat het dan zijn over uw nakomelingen. Hij, Die te komen staat, zal komen, want zonder troost zullen zij niet sterven. Wacht zo. U zult Hem zien komen op de wolken en de kroon der heerlijkheid beërven. Amen."

Ds. A. van Heteren

LUTHER EN KARLSTADT

Luther is de theoloog van het Woord geweest. De Schrift hield voor hem de volle en de totale waarheid in. Er is een uitspraak waarin hij stelt dat er op heel de wereld geen duidelijker boek is dan de Schrift. Voor de waarheid van dat Woord heeft hij gestreden.

Een van zijn medeprofessoren was Andreas Karlstadt. Vele jaren steunde hij Luther. Hij miste echter de drive die Luther kenmerkte. Daarbij was hij in sommige opzichten radicaler dan Luther. Tijdens de afwezigheid van Luther wegens zijn gedwongen verblijf op de Wartburg, voerde hij in Wittenberg grootscheepse en revolutionaire veranderingen in. Door een persoonlijk ingrijpen van Luther, werden de zaken weer in rustiger banen geleid. Niettemin woekerde het onheilge vuur ondergronds verder, mede ook omdat Melanchton ook aarzelde om positie te kiezen. Karlstadt werd echter vooral bekend omdat hij naast het Woord toch meer de werking van de Heilige Geest beklemtoonde. Hij neigde zodoende naar het standpunt van Thomas Münzer, die de aanvoerder is geworden van de Boerenopstand. Hij wilde het Koninkrijk van God op aarde stichten. Het mondde uit in de slag bij Frankenhausen (1525), waar duizenden onder de boeren werden gedood. Een zwarte bladzijde in de geschiedenis van Duitsland, maar ook in het leven van Luther. De keurvorsten die de boeren op wrede wijze hebben bestreden, werden daartoe met felle woorden door Luther aangespoord.

Het optreden van Karlstadt en Münzer enerzijds en dat van de Reformatoren anderzijds heeft zich voortgezet tot in onze tijd toe.

De Reformatie werd altijd weer begeleid door bewegingen die doen denken aan de Schwärmer uit Luthers dagen.

In onze tijd vinden we naast de Reformatorische kerken de doperse beweging, die zeer breed vertakt is. Dat bleek deze weken in meerdere artikelen in het RD. Er werd melding gemaakt van de promotie van ds. J.M.D. de Heer (Middelburg). Hij heeft onze gezindte een grote dienst bewezen door diepgravend studie te maken van de Evangelische beweging. Dit mondde uit in zijn promotie. In het eerste verslag over deze promotie leek het erop dat de Heer een redelijk positief beeld had geschetst van de Evangelische richting. In een latere persoonlijke toelichting echter kwamen meerdere zwakke punten van de Evangelischen aan het licht. Het RD had tegelijk al heel wat weggegeven door een vrijwel gunstig beeld te schetsen van een gemeente in Veenendaal (Mozaiek0318). Het is te betreuren dat ons dagblad niet toekomt aan een principiële en reformatorische visie op deze doperse stroming. We zouden geen bezwaar hebben tegen een signaleren van de goede dingen die er in die richting zijn. Er zijn zeker zaken, die ons iets te zeggen hebben. We zullen daar ook waardering voor kunnen opbrengen, als het goed is. Maar het zou toch te verwachten zijn dat er ook van een volbloed Reformatorische gemeente eens een zodanig positief beeld zou worden geschetst. Rond deze artikelen werd ook iets gezegd over de prediking, maar het valt dan op dat dan terstond de duimstok erbij wordt gehaald om aan te geven hoe een goede preek dan toch wel zijn moet.

We kunnen dankbaar zijn met de principiële belichting van de Heer. Intussen blijft het voor ons allen wel de eis om ons eerlijk te bezinnen op het gegeven van deze Evangelische gemeenten. Het valt op dat dit type gemeenten vaak opduikt in plaatsen waar vanouds de Gereformeerde Gezindte sterk vertegenwoordigd is.

Breed wordt de gedachte aangehangen dat we over en weer veel van elkaar kunnen leren. Vermoedelijk is dat de algemene gedachte onder ons. We kunnen leren van deze beweging. En dat is een juiste gedachte. De volgende vraag is dan wat we van elkaar kunnen leren. Die vraag is ook veel moeilijker te beantwoorden. Met deze vraag hangt die andere samen: wat kunnen zij van ons leren? In die gemeenten binnen onze kerken waar het Evangelische gedachtengoed overheerst, zien we daarvan geen opzienbarende en vruchtbare gevolgen. Neem nu de gedachte dat preek en liturgie eigentijds moeten zijn. Dat heeft grote gevolgen. Eigentijds: men werkt dat ook uit naar de inhoud. Het moet toegesneden op en omgevormd worden tot een Evangelie naar de smaak en de behoeften van de mens. Het gezang moet opwekkend zijn, de preek enthousiast getoonzet. Natuurlijk zijn dit algemene lijnen. Er zijn uitzonderingen. Er zijn ook veel aantrekkelijke elementen te zien. Maar met dat te zeggen moeten we de grondtrek niet laten vervagen.

Ach, en konden we nu maar zeggen dat deze dingen onder ons beter doorzien worden. Was het maar zo dat de kerken een helder geluid deden horen in deze tijd. Konden wij nu maar de gehele Schrift tot haar recht laten komen. Beleefden u en ik nu maar waar we voor staan. We hebben daar tijdens de laatste Panddag over nagedacht. En we hebben met elkaar gevoeld hoe ver we van het rechte ideaal verwijderd zijn.

Deze constatering mag er echter toch niet toe leiden dat we vanuit onze eigen mislukkingen en kwalen dan maar gaan experimenteren met andere vormen en kernen. Hoe begrijpelijk ook, doet u dat niet! Reformatie is nodig, juist ook actueel in deze maand. Terug naar het Woord. Daar hebben we de Heilige Geest bij nodig. Ik ervaar persoonlijk telkens weer hoezeer we de Bijbel lezen met een blik, die ook beïnvloed is door traditie en opvoeding. Daarbij kunnen reactionaire bewegingen ons best helpen en van dienst zijn. Maar: laat de Reformatie haar vrijmoedigheid niet wegwerpen! Laten we niet met die stroom van twintigduizend leden uit de GG doorschieten naar het Baptistische gedachtengoed, zoals dat hier en daar wordt waargenomen. Eliza vroeg aan de weduwe wat ze in huis had. Ze had er niet veel van, maar ze had toch een kruikje olie en die was waardevol. En die olie werd niet weggeworpen, maar deze werd vermeerderd. Maar daartoe waren lege vaten nodig. Keer dan al uw potten en pannen maar eens om, en giet dan, met Gods hulp, in zodat er een overvloed ontstaat. Dat is de volheid waaruit we ontvangen genade voor genade.

ds. P. Roos

Het geweten (11)

Over de plaats van het geweten in de opvoeding en de bekering

U kunt wellicht het onderscheid dat verschillende Puriteinse predikers maken tussen een ontwaakte zondaar en een geredde zondaar. Voor dat ontwaken van een zondaar gebruikt de Heilige Geest het geweten. Zo'n ontwaakt geweten is een geweten dat door de ernstige prediking van de wet wordt geraakt. Een geweten dat ontdekt is aan de zonde en daar last van krijgt. Om dit te bereiken, is het nodig dat in de prediking de zonden concreet, met naam en toenaam, worden genoemd. Het is zo nodig dat uw geweten wordt geraakt, dat uw hart wordt geraakt in de prediking, omdat het anders alleen maar blijft bij een uitwendige kennis van wat goed en kwaad is. Het is zo heel dringend nodig dat dit werkelijkheden worden in ons leven. Dat de Heilige Geest u héél persoonlijk doet ontmoeten de levende, heilige en rechtvaardige God. Dat u in de prediking gebracht wordt voor de rechterstoel van God. Het is God Die u door Zijn heilige wet aanspreekt: 'Ik ben de Heere, uw God, Die van u vraagt Mij volkomen lief te hebben boven alles en Mijn schepselen als uzelf.'

We staan in gedachten tussen de hoorders op het tempelplein (Handelingen 2:14-36). Het is het moment dat de Heilige Geest is uitgestort en Petrus begint te preken. Wat een ontzettend ontdekkende preek. Daar worden we allemaal schuldig gesteld: 'U, jij hebt Christus gekruisigd.' Als door een pijl worden zondaren geraakt in het hart en zij roepen in verslagenheid uit: 'Wat zullen wij doen, mannen broeders?'

Als het Woord inslaat als de bliksem, of meer geleidelijk, wordt je geweten als het ware in je wakker. Dan ga je zien: Ik heb met God te maken. Zo kan ik niet verder. Zo kan ik niet voor God verschijnen.

Zo'n aardbeving maakte de stokbevaarder letterlijk mee. Maar ook in

zijn ziel werd hij diep geschokt, zodat hij neerviel en uitriep: 'Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?' (Handelingen 16:30).

Wat is een groot gevaar als ons geweten gaat spreken? Wel, dat we proberen ons ontwaakte geweten te sussen door te proberen de wet van God te gaan houden. We gaan proberen de zonden te laten en het goede te zoeken. Je erkent daarbij dat je veel verkeerde dingen gedaan hebt en op veel terreinen van het leven tekort bent geschoten, maar je zegt: nu ga ik het beter doen. Heel veel dingen veranderen er in je leven ten goede. Heel wat zonden worden nu gelaten. Je gaat voortaan echt ernstig en voorbeeldig leven. Het valt mensen zelfs op. En diep in je hart ga je zelfs denken dat God nu wel blij mag zijn met iemand die Hem zó serieus zoekt en dient.

Heel diep in ons hart zit het beginsel van eigengerechtigheid, van zelfwerkzaamheid. Op allerlei manieren proberen we ons aangeraakte geweten te sussen met – in ons oog – goede werken. We proberen in Gods weegschaal nog een aantal werken te leggen, zodat die nog enigszins in evenwicht komt. Het is niet veel, maar toch ... Ik zal mijn best doen om mijn schuld bij God te betalen. Herkent u dat in uw eigen leven? Is dat bij jou ook zo? Om dat sprekende geweten het zwijgen op te leggen? Vroeger zeiden Gods kinderen weleens: dan zit je in het 'werkhuis'.

U weet dat u schuldig bent en leeft in dat u een zondaar bent. Jij voelt het misschien bij tijden ook echt. Maar wat zijn we nu gaan doen? U zegt: 'Nou, ik probeer zo kerkelijk mogelijk, zo ernstig mogelijk, zo godsdienstig mogelijk en zo netjes mogelijk te leven. Meer kan ik er toch ook niet aan doen.' Wat ontzaglijk erg, want daar gaat u voor eeuwig mee verloren. Daar kunt u echt niet mee voor God verschijnen. Want

God neemt geen genoegen met een halfslachtige verandering. Hij eist volkomen gehoorzaamheid en een volkomen betaling van de schuld.

Op een meesterlijke wijze beschrijft Bunyan dat in zijn *De Christenreis*. Als Christen, zuchtend onder het pak van zonden en schuld, voortgaat op de weg, ontmoet hij Wereldwijze. Deze man is afkomstig uit het stadje Vleselijke Overleggingen. Hij raadt Christen aan om zichzelf van dat pak te verlossen. Hij geeft hem de volgende raad: 'Zie je daar het dorp Zedelijkheid? Daar woont een man wiens naam is Wettisch (doe-de-wet). Hij is een zeer wijs en scherpzinnig man. Hij staat erom bekend dat hij de kunst verstaat om mensen die zulke lasten als u draagt, daarvan af te helpen. Ik weet er zelf van mee te praten. Ik weet dat hij juist zulke mensen als u kan helpen, die gedurig zo'n last hebben van hun zonden en er wanhopig onder worden. Wilt u van die verschrikkelijke last verlost worden, dan hebt u niets anders te doen dan naar hem toe te gaan. Zijn huis ligt op nog geen half uur afstand van hier en als u hem zelf niet thuis aantreft, dan heeft hij nog een aardige zoon, wiens naam is Hoffelijk. Hij kan u zeker zo goed helpen als zijn oude vader. Ik verzeker u dat u daar van uw last verlost zult worden en geen lust meer zult hebben om naar de stad Verderf terug te keren. In die stad kunt u voor een geringe prijs een huis kopen en u zult er tevreden leven tussen fatsoenlijke mensen die u er zullen hoogachten.'

Hoeveel mensen zijn op die raad al ingegaan? Ze leven als degelijke kerkmensen een gerust leven. U misschien ook nog?

ds. A.A. Egas

Lessen uit de eerste Thessalonicensenbrief (13)

Bekering ten leven

Want zij zelven verkondigen van ons, ... hoe gij tot God bekeerd zijt van de afgoden, om den levenden en waarachtigen God te dienen (1 Thessalonicensen 1: 9).

Bekering

De vorige keer hebben we nagedacht over de echo van het Evangelie in Thessalonica. Het Woord dat Paulus, Silas en Timotheüs preekten in deze havenstad, vond namelijk niet alleen ingang in zondaarsharten. Maar het weerklonk ook. En wel op twee manieren. Allereerst omdat de Thessalonicensen zelf in het dagelijks leven spraken over het Woord dat kracht gedaan had in hun leven. Maar in de tweede plaats ook omdat er óver de Thessalonicensen gesproken werd. Andere mensen vertelden over de grote ommekeer die in hun leven zichtbaar was geworden: *‘Want zij zelven verkondigen van ons, ... hoe gij tot God bekeerd zijt van de afgoden, om den levenden en waarachtigen God te dienen.’*

Kort gezegd: Het gaat in deze tekst over de echte bekering. Graag wil ik met u wat langer nadenken over dat belangrijke onderwerp. We doen dat met behulp van een omschrijving uit de ‘Kleine Catechismus van Westminster’. Zoals u wellicht weet, is in 2014 een vertaling van die catechismus verschenen – samen met de Belijdenis en de Grote Catechismus van Westminster – van de hand van Thera Tanis-Baars, met een inleiding van prof. dr. A. Baars. Graag attendeer ik u en jullie op deze prachtige uitgave, onder de titel *Gewogen woorden*.

Gave

Welnu, in de Kleine Catechismus lezen we de volgende omschrijving van ‘de bekering ten leven’: *Bekering ten leven is een zaligmakende genadegave waardoor een zondaar, uit waarachtig besef van zijn zonde en van de genade van God in Christus, zich in berouw en haat van zijn zonde afkeert en zich tot God bekeert, met het vaste*

voornemen en streven om voortaan in nieuwe gehoorzaamheid te wandelen.

In die beschrijving vragen een paar dingen onze aandacht. Allereerst dat echte bekering een ‘genadegave’ is. Nee, dat betekent niet dat de eis van de bekering niet gepredikt moet worden. Dat moet zeker wel gebeuren. Maar juist als Gods eis van bekering echt op een zondaarshart gaat wegen en een zondaar gaat ernst maken met die eis, zal zo iemand toch steeds meer ontdekken: Ik ben zo ellendig en zo verdorven, dat ik mezelf niet kan en wil bekeren. Juist zo iemand zal ook steeds meer ontdekken dat er van hem geen enkele verwachting is, maar dat er alleen verwachting is van die God Die de bekering geeft. De opstellers van de Kleine Catechismus verwijzen in dit verband naar Handelingen 11: 18: ‘Zo heeft dan God ook den heidenen de bekering gegeven ten leven!’ De bekering is dus wel een eis van God. Maar een eis, die ik als ellendig Adamskind nooit meer zelf kan vervullen. Dat moest me in de schuld en in de nood brengen. Met het dringende gebed of de Heere wil geven wat Hij eist: ‘Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn’.

Jij daar

Ik zou dit gegeven graag willen onderstrepen in een tijd waarin we regelmatig iets anders horen. Ik denk dan aan Jij daar-avonden en vergelijkbare bijeenkomsten. Nogal eens spreken daar mensen – vaak van origine afkomstig uit de rechterflank van de reformatische gezindte – die sterk reactief te werk gaan en sterk ageren tegen vermeende eenzijdigheden in diezelfde rechterflank. Die reactieve houding baart me veel zorgen. Als de eenzijdigheden die zij bespeuren, er werkelijk zijn, schieten zij in elk geval door naar eenzijdigheid aan de andere kant. Sterk benadrukken ze de eis tot bekering en vooral geloof. Soms wordt denigrerend gesproken over ‘bidden om een nieuw

hart’ of zelfs afwijzend gesproken over ‘bidden om bekering’. Want, zo wordt dan gesteld: Je moet niet bidden om bekering, maar je moet je bekeren en je moet geloven. Maar aan een zondaar die ontdekken gaat dat hij zo ellendig is dat hij zich niet kan en wil bekeren, wordt geen weg gewezen.

Wisse

Hoe anders leerde prof. Wisse. In zijn mooie boekje ‘Uit de verbondsschat’ schrijft hij het volgende: ‘Als men bijvoorbeeld zou zeggen: gij moet geloven en u bekeren, want dat behoort zo bij uw bondeling-zijn, enzovoort; als kortom hier de inzet zou zijn een bekering uit dusgenaamde overweging: Ik moet aan het verbond beantwoorden; als men zo zou beginnen, als dit het uitgangspunt werd, zonder meer, dan geloof ik dat we het verbond en zijn bediening tot een nieuw soort methodisme dreigen te maken’. En dan schrijft Wisse er heel scherp bij: ‘Zó wordt in de praktijk niemand bekeerd.’

Daar tegenover benadrukt Wisse, dat wij de zielen van onze jonge mensen moeten benaderen met de eis en de belofte. En, schrijft Wisse, het is dan ‘zielkundig’ goed om te beginnen met de belofte. Waarbij (en dat is belangrijk, anders verstaan we Wisse verkeerd!) de belofte ons allereerst laat zien, wat wij en onze kinderen van nature missen. De belofte wijst ons allereerst op ons gemis! En dat moet ook uitgewerkt worden: ‘de onder het verbond levende mens moet met zijn ellende, nood en dood bekend gemaakt worden’. Maar vervolgens wijst de belofte ook op wat er bij de Heere uit genade te verkrijgen is. Daarnaast moet er ook gewezen worden op Gods recht op ons leven. En dat alles, ‘opdat er alzo geboren mocht worden een roepen óm bekering’.

Het zevende gebod.

Met excuses voor het late antwoord en met dank voor de herinnering aan uw vraag, moet ik thans proberen iets te zeggen of er in de kerk eigenlijk niet een onterecht onderscheid wordt gemaakt als het om de 10 geboden gaat. Bij een zonde tegen het zevende gebod, gij zult niet echtbreken, wordt al gauw de weg van de kerkelijke tucht gegaan, maar bij overtreding van bijvoorbeeld roddelen niet. Kan dat wel, zo luidt de vraag.

Laten we beginnen met de vaststelling dat alle geboden van de Heere even zwaar wegen. Alle tien de geboden kunnen immers samengevat worden zoals de Heere Jezus het deed: Gij zult liefhebben de Heere uw God met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand en met geheel uw kracht. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede, aan dit gelijk is, gij zult uw naaste liefhebben als uzelf, Matth. 22:37-40. Vanwege deze eenheid is het ook dat een zonde tegen een van de geboden een zonde is tegen alle geboden. Dat is de ontdekking van de leermeester van onze Catechismus, als we hem met schaamte horen belijden dat hij tegen al de geboden Gods zwaarlijk gezondigd heeft en geen van de tien geboden heeft gehouden, zie Zondag 23.

Is er dan nu geen verschil in zwaarte tussen bijvoorbeeld het vierde gebod: Gedenk de sabbatdag, en het achtste: gij zult niet stelen, we kunnen wel een onderscheid maken als het om zonden gaat, namelijk in de openbaringsvorm. Er zijn namelijk verborgen zonden en openbare zonden. De verborgen zonden van mijn naaste zijn mij onbekend. Maar er zijn ook openbare zonden, zonden die openbaar komen. Voor de Heere maakt het geen verschil. Want voor Hem zijn er geen verborgen zonden. Wie kan zich voor Zijn alziend oog verbergen? Gods oog zag Achan in de nacht op het dievenpad. Maar het is met onze waarneming anders gesteld dan die van de Heere. Als iemand in het verborgen een zonde aan de hand houdt, al is het nog zo'n ernstig kwaad, dan kan de kerkelijke tucht natuurlijk niet in werking treden. Wat in het verborgen geschiedt zal in de meeste gevallen pas op de dag der dagen openbaar worden gemaakt door de hoogste Rechter. Tenzij er verzoening en bekering mocht plaats vinden natuurlijk. Dan worden alle zonden geworpen in een zee van eeuwige vergetelheid. Dat geldt ook voor zonden die hier en nu al bij anderen zijn bekend geworden. Al zal een mens de openbaar gekomen zonde van een ander niet gauw vergeten, of vergeven, bij de Heere ligt dat gelukkig anders.

Elke zonde, hoe klein ook in ons oog, is in wezen censurabel, en roept om de noodzaak van vergeving. Dat moeten we allen bedenken. Om die reden ben ik er op tegen dat een jong stel dat gedwongen moet trouwen in een openbare eredienst schuldbelijdenis aflegt. Dat er schuld beleden moet worden moet duidelijk zijn. Het is beter dat zoiets plaats vindt voor een delegatie van de

ouderlingen. En het moet ook aan de gemeente bekend gemaakt worden. Opdat een ieder wete dat de zonde zonde is tegen God en verzoening behoeft. En opdat een ieder zich afvraagt of hij of zij wel met God verzoend is, ook al is men rein het huwelijk ingegaan. Als schuldbelijdenis in een openbare eredienst plaats vindt komt al heel gauw de sensatie of een vorm van leedvermaak om de hoek kijken. Zo zit een zondig mens immers in elkaar?

Is het bijvoorbeeld openbaar geworden dat een lid der gemeente opgepakt is vanwege openbare dronkenschap, dan moet dezelfde procedure gevolgd worden en moet de tucht in werking treden. De kerk mag openbaar gekomen zonden nooit in de doofpot stoppen. De kerk moet het recht van de Heere lief hebben.

Wat maken we inderdaad gauw onderscheid als het om de zonde gaat. Sommige zonden kunnen we kenschetsen als volkszonden, algemeen geaccepteerde zonden. Je als kerkelijke jongere vol zuipen op de zaterdagavond, met alle gevolgen van dien en toch niet met de kerkelijke tucht in aanraking komen. Dat kan zijn omdat het niet bekend wordt, of dat de zonde niet aangegeven wordt. Want als het om kerkelijke tucht gaat, moeten we vooral bedenken dat die niet bij de kerkenraad begint, maar bij de gemeente. Weet ik van een bepaalde zonde van mijn naaste af, bijvoorbeeld dat hij porno-verslaafd is, dan moet ik naar die persoon toe om hem van zijn dwaalweg af te brengen. Zeker, onder Gods onmisbare zegen. Ik mag, zo mij dat bekend wordt, de zonde niet openbaar maken, maar ik heb de plicht die medebroeder in liefde te vermanen. En als bekering uit blijft nog eens en nog eens, met inschakeling van een ander die hij dan mee kan nemen. Zo zal de overtreder, als het goed is, de liefde voelen van medemens, die zijn bestwil zoeken. Blijft bekering uit, dan moet de ambtsdrager ingeschakeld worden. Die heeft de zogenaamde sleutelmacht. Over het exacte verloop van een goede tuchtprocedure gaat het nu niet in dit artikel. Maar wel is het goed om oog te hebben voor elkaar. Zeker als je persoonlijk Gods vergevende zondaarsliefde ervaren hebt, durf je wel de zonde, maar niet de zondaar te veroordelen.

Als een persoon schuldbelijdenis aflegt moet dat natuurlijk wel oprecht zijn. Maar daarover de volgende keer meer.

ds. K. Hoefnagel

P E R S BERICHT

SAMEN VOOR SULAWESI!

BENEFIETCONCERT VOOR MAF IN BOVENKERK

KAMPEN - In de Kamper Bovenkerk wordt op donderdag 25 oktober een benefietconcert gehouden t.b.v. de noodhulp op het Indonesische eiland Sulawesi, dat onlangs zwaar getroffen werd door aardbevingen en een tsunami.

Geraakt door de berichten over de ramp, sloegen musicus Harm Hoeve en organisator Johan van Arnhem, zelf van Indonesische komaf, de handen ineen om op muzikale wijze geld bijeen te brengen voor noodhulp. In enkele dagen tijd was het allemaal voor elkaar. De Bovenkerk werd beschikbaar gesteld en sponsors werden bereid gevonden de pr-kosten te dragen. Hoeve wist zijn mannenkoor 'Stereo' uit Genemuiden en het jong gemengd koor 'Immanuël' uit Urk enthousiast te maken om mee te werken aan deze avond. Ook haalde hij zijn collega-musici over om allemaal belangeloos mee te werken aan het benefietconcert: organist André van Vliet, pianist Johan Bredewout, panfluitiste Noortje van Middelkoop en trompettist Pascal van de Velde. De gehele opbrengst van het benefietconcert gaat naar zendingsorganisatie MAF (Mission Aviation Fellowship), die op unieke wijze bijdraagt aan de noodhulp. De nood op Sulawesi is ongekend hoog, nu grote delen van het eiland niet of nauwelijks bereikbaar zijn. Waar toegangswegen verwoest werden of zelfs geheel verdwenen, kan de MAF veel betekenen in de primaire noodhulp. Vanuit de lucht kan men goed in kaart brengen waar hulp noodzakelijk is. Door middel van luchttransporten worden gebieden bereikt, die geheel van de buitenwereld afgesloten zijn. Zo levert de MAF o.a. artsen, medicijnen en andere hulpgoederen af in de rampgebieden. Waar voor de MAF-vliegtuigen geen mogelijkheden zijn om te landen, werkt de organisatie ter plekke nauw samen met een andere hulporganisatie die helikopters inzet. Ook kunnen er getroffenen geëvacueerd worden en wordt er geholpen met het opzetten van goede satellietverbindingen. De kerk is open vanaf 19.15 uur. Er zal samenzang zijn vanaf 19.30 uur. Het benefietconcert begint om 19.45 uur. De toegang is gratis. Parkeertip: Burgemeester Berghuisplein. De collecte is volledig bestemd voor de noodhulp aan Sulawesi. Allen hartelijk welkom!

UITNODIGING
D.v. vrijdag 23 nov. 2018
Geref. Gemeente Veenendaal
Vijftien Morgen 51 - aanvang 19.30 uur

**Gods hand
in ons leven?!**
Spreker: Dhr. W. Visser

Reformatische vereniging
voor ouders bij wie tijdens
de zwangerschap of kort na
de geboorte kind(eren)
zijn overleden

**In de knop
gebroken**

www.indeknoopgebroken.nl tel: 06-49 49 94 99

BOEKBESPREKINGEN

Jolanda en Noreen Dijkmeijer, *Profeet Elia*, € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 6455. Het Bijbelverhaal over Elia wordt verteld voor de jongste kinderen.

A.C.H. van Vuuren, *De Heilige Oorlog*, gebonden, 485 blz., € 20,-, Uitgave John Bunyan Stichting, ISBN 978 949 157 0148.

In dit boek wordt de volledige tekst van de Heilige Oorlog van John Bunyan op eenvoudige wijze verteld en uitgelegd voor jongeren (vanaf ongeveer 12 jaar) en ouderen. Het boek is ingedeeld in 52 hoofdstukken. Elk hoofdstuk bevat 7 stukjes die beginnen met een bijpassend Bijbelgedeelte, zodat het ook te gebruiken is als dagboek. In de Heilige Oorlog wordt de strijd beschreven tussen Koning El-Shaddai (God de Vader) en Diabolus (de duivel). Die strijd gaat over de stad Mensziel. De stad Mensziel heeft zich overgegeven aan de duivel. God de Vader en God de Zoon hebben van eeuwigheid besloten de stad te verlossen. Als Immanuël komt om de stad te bevrijden verliest Diabolus de strijd. Maar dan is alle oorlog toch nog niet voorbij. Uiteindelijk deelt de stad Mensziel in een eeuwige verlossing. Eerder heeft van Vuuren al de Christenreis en de Christinnereis bewerkt. Ook dit goed leesbare boek zal zijn weg zeker wel vinden. De prijs is laag. Bunyan had een bijzonder inzicht in de Schrift en in het zielenleven. De Heilige Oorlog is vrucht van een geoefend en gelouterd geloofsleven.

Voor Hart en Huis, Bijbels dagboek 2019, € 8,95. ISBN 978-90-8897-188-4. Uitgeverij Royal Jongbloed- Hoogeveen. Aan dit bekende dagboek hebben meegewerkt: ds. D.J. Budding, ds. A. van Heteren, ds. N. van der Want en ds. H. Paul. Iedere maand wordt een Bijbelboek behandeld. Iedere dag wordt een tekst

door middel van een meditatie toegelicht. Velen zullen dit dagboek ook in 2019 D.V. willen lezen.

Ds. I. Kievit, De bekering van Saulus ten voorbeeld gesteld, gebonden, 303 blz., € 24,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2902 5.

De auteur ds. Kievit (1887-1954) was eindredacteur van het 'Gereformeerd Weekblad.' De inhoud van het nu gepubliceerde boek verscheen indertijd

in dit blad. Het bevat Schriftuitleg en toepassing. We sluiten aan bij de woorden van Ds. Van Boven in het Ten geleide: "Het is onze hartelijke wens dat het lezen van deze overdenkingen, die nu verdeeld in kortere stukjes verschijnen, tot nut van vele lezers mag zijn. De Heere gebruike het tot bekering van onbekeerden,

tot ontdekking van degenen die op de verkeerde gronden bouwen, tot onderwijzing van dwalenden en tot vertroosting van Gods kinderen." Tenslotte een kort citaat over de Wet als Tuchtmeester tot Christus (blz. 162): "Daarom zal juist de wet, in de hand des Geestes, hem volkomen afsnijden, opdat hij als een goddeloze wordt gerechtvaardigd voor God."

Bunyan

kost Cubaan maandsalaris

Betaalt u mee?
NL65 0301 9573 63
t.n.v. SEZ
o.v.v. Najaarsactie

Maar vraag houdt aan

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
tel. 06-27269502 - b.g.g. 06-28298697
e-mail: info@sez.st
www.sez.st shop.sez.st
De bestuursleden van de SEZ behoren tot de Prot. Kerk in Ned. (herv.),
Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Hardinxveld-Giessendam	Dordrecht e.o.	Waardenburg
0184 - 61 11 54	078 - 641 27 40	0418 - 65 20 39

H. de Jongh

D.D.E. Melioste

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 6 november 2018. Kopij graag binnen donderdag 25 oktober.

Canada en de Verenigde Staten

We kregen bericht dat dhr. Sommer, die jarenlang voor de verspreiding van 'Bewaar het Pand' in Canada en de Verenigde Staten heeft gezorgd, dit niet meer kan doen omdat hij ernstig ziek is. We willen hem hartelijk dank zeggen voor alles wat hij gedurende lange tijd voor ons blad heeft gedaan en toewensen dat zijn oog mag zijn op de opperste Medicijnmeester van ziel en lichaam beide. Derek Kleinjan heeft het werk van dhr. Sommer overgenomen. Hartelijk dank daarvoor en sterkte bij het werk wat dit met zich meebrengt. Moge de Heere de lezing van ons blad ook in Canada en de Verenigde Staten tot zegen stellen.

LCJ

Het LCJ heeft een Bijbelschets gemaakt over orgaandonatie. Te bestellen via www.lcj.nl/webshop. Er zullen Bijbelstudieconferenties belegd worden. Informatie gjdjong@lcj.nl

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting
Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 26,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 27,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

WAT TE DOEN BIJ EEN STERFGEVAL?

cbj

CHRISTELIJKE
BEGRAFENISONDERNEMING
JANSSEN

Kijk voor onze tarieven en wilsbeschikking
op onze website cbjanssen.nl.

 Apeldoorn 055 204 1003
  Nunspeet 0341 209 001
  Rijssen 0548 209 011

De waterkamer 50, 7325 HW Apeldoorn
info@cbjanssen.nl www.cbjanssen.nl

De Bijbel met uitleg is online

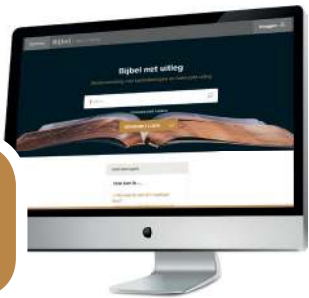
De Bijbel nóg beter begrijpen? Ga nu naar de Bijbel met uitleg online. Dé nieuwe site voor Bijbelstudie, uitleg en verdieping.

Bij een abonnement ontvangt u:

- ✓ Bijbel in Statenvertaling met kanttekeningen
- ✓ Inleidingen op alle Bijbelboeken en achtergronden uit de BMU
- ✓ Landkaarten en tijdlijnen
- ✓ De Verkorte Bijbelverklaring van Matthew Henry
- ✓ Bijbel in het Engels (King Jamesvertaling)

Bekijk het introductiefilmpje op bmuonline.nl

BMU online compleet
€ 15,- per jaar

Ga naar bmuonline.nl en neem een abonnement.

B M U

UW ADVERTENTIE IN KLEUR?*

Neem contact op met de administratie!

** Alleen mogelijk op de achterzijde.*